

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tdo/43/2018
Identifikačné číslo spisu: 8215010365
Dátum vydania rozhodnutia: 25.09.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8215010365.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Dany Wänkeovej a JUDr. Patrika Príbelského, PhD., na neverejnom zasadnutí konanom dňa 25. septembra 2018 v Bratislave, s následným verejným vyhlásením rozhodnutia, v trestnej veci proti obvinenej G. R., pre prečin ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 písm. b), ods. 3 písm. a) Tr. zák., o dovolaní ministra spravodlivosti Slovenskej republiky proti trestnému rozkazu Okresného súdu Bardejov z 10. decembra 2015, sp. zn. 1T/220/2015, podľa § 382a Tr. por., § 386 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a § 388 ods. 1 Tr. por. takto

rozhodol:

I. Trestným rozkazom Okresného súdu Bardejov z 10. decembra 2015, sp. zn. 1T/220/2015, bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. porušený zákon v ustanoveniach § 41 ods. 3, § 122 ods. 10, § 211 ods. 3 Tr. zák. a § 2 ods. 8 Tr. por. v neprospech obvinenej G. R..

Napadnutý trestný rozkaz Okresného súdu Bardejov sa zrušuje.

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Okresnému súdu Bardejov sa prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

II. Podľa § 380 ods. 2 Tr. por. sa obvinená G. R. neberie do väzby.

Odôvodnenie

Trestným rozkazom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) z 10. decembra 2015 sp. zn. 1T/220/2015, bola obvinená G. R. (ďalej tiež „obvinená“) uznaná za vinnú z prečinu ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 221 ods. 1 písm. b), ods. 3 písm. a) Tr. zák., ktorého sa dopustila na skutkovom základe, že :

v školskom roku 2014/2015 v dobe od 3.9.2014 do 30. 6. 2015 v P., okres L., ako zákonná

zástupkyňa, rodič mladistvého H. R., narodeného XX. X. XXXX, žiaka 8. ročníka Spojenej školy v L., maloletého J. R., narodeného XX. X. XXXX, žiaka 4. ročníka Spojenej školy v L. a maloletého H. R., narodeného XX. X. XXXX, žiaka druhého ročníka Základnej školy v P., okres L., všetci trvale bytom P. číslo XXX, okres L., umožnila im viesť záhalčivý život a nedbala o ich pravidelnú školskú dochádzku, kde za uvedené obdobie vymeškal mal. H. R. 208 neospravedlnených vyučovacích hodín, mal. J. R. 206 neospravedlnených vyučovacích hodín a mal. H. R. 191 neospravedlnených vyučovacích hodín,

Za to okresný súd uložil obvinenej podľa § 211 ods. 3, s použitím § 36 písm. l), § 37 písm. m) Tr. zák., trest odňatia slobody v trvaní 1 (jedného) roka. Pre výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradil súd obvinenú podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Proti právoplatnému trestnému rozkazu okresného súdu, podal z dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. minister spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej tiež „minister“) na podnet predsedníčky Okresného súdu Bardejov dovolanie, pretože dovolaním napadnutým rozhodnutím bol v neprospech obvinenej G. R. porušený zákon v jej neprospech v ustanoveniach § 41 ods. 3, § 122 ods. 10, § 211 ods. 3 Tr. zák. a § 2 ods. 8 Tr. por. V odôvodnení dovolania minister poukázal na skorší a iný právoplatný trestný rozkaz Okresného súdu Bardejov z 11. júna 2015 sp. zn. 2T/54/2015, ktorým bola obvinená taktiež uznaná za vinnú z prečinu ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 písm. b) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že v období od 2. septembra 2014 do 22. januára 2015 ako zákonná zástupkyňa, matka, umožnila viesť záhalčivý život a nedbala o pravidelnú školskú dochádzku svojich detí H. R., nar. XX.X.XXXX a J. R., nar. XX.X.XXXX, pričom H. R. vymeškal v uvedenom období 116 neospravedlnených vyučovacích hodín a J. R. 106 neospravedlnených vyučovacích hodín, čím vydala do nebezpečenstva spustnutia čo aj z nedbanlivosti osoby mladšej ako 18 rokov, za čo jej bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 15 (pätnásť) mesiacov a na výkon uloženého trestu bola zradená do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Z vyššie uvedeného vyplýva, že časové obdobie páchania prečinu ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa trestného rozkazu okresného súdu, sp. zn. 1T/220/2015, zahŕňa aj časové obdobie páchania skutku, za ktorý bola už obvinená potrestaná trestným rozkazom v konaní sp. zn. 2T/54/2015, čím došlo k porušeniu zásady uvedenej v § 2 ods. 8 Tr. por. - nie dvakrát v tej istej veci. Z uvedeného dôvodu minister navrhol dovolaciemu súdu, aby podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil porušenie zákona v neprospech obvinenej G. R. v ustanoveniach § 41 ods. 3, § 122 ods. 3, § 211 ods. 3 Tr. zák. a § 2 ods. 8 Tr. por. trestným rozkazom Okresného súdu Bardejov z 10. decembra 2015, sp. zn. 1T/220/2015, ďalej aby trestný rozkaz podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil a zrušil aj ďalšie rozhodnutia obsahovo na zrušované rozhodnutie nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej dôjde zrušením, stratia podklad a podľa § 388 ods. 1 Tr. por., aby Okresnému súdu Bardejov prikázal, aby trestnú vec obvinenej v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

Dňa 10. júla 2018 podala na Okresný súd Bardejov H. L. (zrejme matka obvinenej) písomnosť nazvanú ako „dovolanie v prospech obvinenej“, z ktorej vyplýva, že sa v plnej miere stotožňuje s dovolaním ministra spravodlivosti.

K dovolaniu ministra sa prostredníctvom svojej obhajkyne vyjadrila obvinená, ktorá sa s ním stotožnila, vrátane jeho odôvodnenia a aj záverečného návrhu.

K dovolaniu ministra sa taktiež vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Bardejov, ktorý sa stotožnil s dôvodmi dovolania ministra a navrhol, aby mu dovolací súd v plnej miere vyhovel.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) preskúmal vec najprv v zmysle § 382 Tr. por. a zistil, že dovolanie bolo podané ministrom spravodlivosti ako osobou oprávnenou a na podnet osoby, ktorej zákon právo na podanie dovolania nepriznáva (§ 369 ods. 1 Tr. por.), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.), s obsahovými náležitosťami (§ 374 ods. 1 a ods. 2 Tr. por.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie prípustné (§ 368 ods. 2 písm. a) Tr. por.) z dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Nezistiac dôvody pre odmietnutie dovolania podľa § 382 Tr. por. najvyšší súd uznesením zo 7. augusta 2018, sp. zn. 4Tdo/43/2018, podľa § 380 ods. 4 Tr. por. prerušil výkon trestu uložený obvinenej trestným rozkazom Okresného súdu Bardejov z 10. decembra 2015 sp. zn. 1T/220/2015 vo výmere 1 (jeden) rok, až do rozhodnutia o dovolaní ministra spravodlivosti a prikázal prepustiť obvinenú z výkonu trestu odňatia slobody.

Najvyšší súd viazaný dôvodmi dovolania (§ 385 ods. 1 Tr. por.) preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výroku napadnutého rozhodnutia, proti ktorému podal minister spravodlivosti dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozhodnutiu a dospel k záveru, že uplatnený dôvod dovolania (§ 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.) je v posudzovanej veci zjavne preukázaný (§ 382a Tr. por.), a preto rozhodol na neverejnom zasadnutí.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa § 2 ods. 8 Tr. por. nikoho nemožno trestne stíhať za čin, za ktorý bol už právoplatne odsúdený alebo oslobodený spod obžaloby. Táto zásada nevylučuje uplatnenie mimoriadnych opravných prostriedkov v súlade so zákonom.

Podľa § 122 ods. 10 Tr. zák. za pokračovací trestný čin sa považuje, ak páchatel pokračoval v páchaní toho istého trestného činu. Trestnosť všetkých čiastkových útokov sa posudzuje ako jeden trestný čin, ak všetky čiastkové útoky toho istého páchatela spája objektívna súvislosť v čase, spôsobe ich páchania a v predmete útoku, ako aj subjektívna súvislosť, najmä jednotiaci zámer páchatela spáchať uvedený trestný čin; to neplatí vo vzťahu k čiastkovým útokom spáchaným mimo územia Slovenskej republiky.

Podľa § 41 ods. 3 Tr. zák. ak súd odsudzuje páchatela za ďalší čiastkový útok, ktorý tvorí súčasť pokračovacieho trestného činu, za ktorého iný čiastkový útok bol súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci rozsudok, ktorý už nadobudol právoplatnosť, zruší v rozsudku skorší výrok o vine o pokračovacom trestnom čine a trestných činoch spáchaných s ním v jednočinnom súbehu, celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú v uvedenom výroku o vine svoj podklad. Súd pri viazanosti skutkovými zisteniami v zrušenom rozsudku znova rozhodne o vine za pokračovací trestný čin vrátane nového čiastkového útoku, prípadne za trestné činy spáchané s ním v jednočinnom súbehu, ako aj o spoločnom treste za pokračovací trestný čin, ktorý nesmie byť miernejší než trest uložený skorším rozsudkom. Súd prípadne rozhodne tiež o nadväzujúcich výrokoch, ktoré majú podklad vo výroku o vine. Ak je ukladaný trest za viac trestných činov, ustanovenia odsekov 1 a 2, § 42 a § 43 sa použijú primerane.

Zásada zákazu dvojitého postihu (ne bis in idem) je formulovaná v článku 50 ods. 5 Ústavy SR, v článku 4 protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, či v § 2 ods. 8 a § 9 ods. 1 písm. e) Tr. por. Predovšetkým v článku 4 protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tak, že nikoho nemožno stíhať alebo potrestať v trestnom konaní podliehajúcom právomoci toho istého štátu za trestný čin, za ktorý už bol oslobodený alebo odsúdený konečným rozsudkom podľa zákona a trestného poriadku tohto štátu.

Z uvedeného vyplýva, že pri stíhaní a rozhodovaní o vine je potrebné zistiť, či sa v oboch prípadoch jedná o trestné obvinenie, či ide o rovnaký skutok a či sa jedná o rovnakú osobu, ktorá má byť postihnutá. Vychádza sa z tzv. engelovských kritérií, ako boli formulované v rozsudku ESĽP Engel a ďalší proti Holandsku z 08. júna 1976.

V predmetnej veci mali oba skutky (tak vo veci sp. zn. 2T/54/2015, ako i 1T/220/2015) jednoznačne trestnú povahu, išlo o trestné činy podľa Trestného zákona. V oboch prípadoch sa minimálne v období od 03. septembra 2014 do 22. januára 2015 jednalo o rovnaký skutok len s tým rozdielom, že vo veci

sp. zn. 1T/220/2015 sa skutok navyiac týkal i maloletého syna obvinenej H. R.. Zároveň sa v osobe postihnutej odsúdením v oboch prípadoch jedná o obvinenú G. R..

Z predloženého spisového materiálu je zrejmé, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, nakoľko neskorším právoplatným trestným rozkazom Okresného súdu Bardejov z 10. decembra 2015, sp. zn. 1T/220/2015, bol porušený zákon v neprospech obvinenej a obvinená bola opätovne trestne stíhaná a odsúdená za skutok, ktorého sa dopustila v časom období od 3. septembra 2014 do 22. januára 2015, keď ako zákonná zástupkyňa z nebanlivosti vydala do nebezpečenstva spustnutia svoje maloleté deti H. R. a J. R., tým že im umožnila viesť záhaľčivý život a nedbala o ich pravidelnú školskú dochádzku. Pričom za totožný skutok bola trestne stíhaná a právoplatne odsúdená skorším trestným rozkazom Okresného súdu Bardejov z 11. júna 2015, sp. zn. 2T/54/2015. Napadnuté rozhodnutie vydané okresným súdom v konaní sp. zn. 1T/220/2015 je tak v rozpore so zásadou trestného konania „nie dvakrát o tom istom“ (lat. ne bis in idem) zakotvenou v § 2 ods. 8 Tr. por. a okresný súd nebanlivostné konanie obvinenej v období od 23. januára 2015 do 30. júna 2015, pre ktoré obvinená nebola trestne stíhaná v konaní sp. zn. 2T/54/2015, ale pre ktoré bola podaná obžaloba v konaní sp. zn. 1T/220/2015, právne neposúdil ako pokračovací trestný čin v zmysle § 122 ods. 10 Tr. zák., s uložením spoločného trestu pre ďalší čiastkový útok pokračovacieho trestného činu v zmysle § 41 ods. 3 Tr. zák. Z dôvodu porušenia zásady „nie dvakrát o tom istom“, ako aj ustanovení upravujúcich právne posúdenie a ukládanie trestov v prípade tzv. pokračovacích trestných činov, najvyšší súd zrušil dovolaním napadnuté rozhodnutie okresného súdu, ako i obsahovo nadväzujúce rozhodnutia a prikázal Okresnému súdu Bardejov, aby trestnú vec obvinenej G. R., vedenú pod sp. zn. 1T/220/2015 znovu v potrebnom rozsahu prerokoval a rozhodol.

Obvinenú dovolací súd podľa § 380 ods. 2 Tr. por. nevezal do väzby, keďže v pôvodnom konaní obvinená nekonala žiadnym zo spôsobov, ktoré by odôvodňovali väzobné dôvody. Zároveň vzhľadom na hrozbu relatívne nízkeho trestu pre obvinenú, jej spoločenské postavenie (nemajetná matka viacerých detí so základným vzdelaním žijúca v izolovanej komunite), postoj k trestnej činnosti kladenej jej za vinu (priznanie), dospel potom k záveru, že nie je daný žiaden dôvod väzby obvinenej v zmysle § 71 ods. 1 písm. a), b), c) Tr. por.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.